

Melleruds kommun
kommunen@mellerud.se
Matti Bertilsson
matti.bertilsson@mellerud.se

2018-06-11
Dnr 400-2017:7322

Beslut

efter kvalitetsgranskning vid Dahlstiernska gymnasiet i Melleruds kommun av nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av *nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar efter språkintröduktion*. Syftet är att granska huvudmäns och skolors arbete för att ge nyanlända elever förutsättningar att gå vidare inom gymnasiet eller till Komvux efter språkintröduktion.

De övergripande frågeställningarna är:

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*
2. *I vilken utsträckning arbetar rektorn för:*
 - a) *en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar?*
 - b) *en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?*

Granskningen genomförs i 22 utvalda gymnasieskolor med huvudmän som erbjuder språkintröduktion. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Dahlstiernska gymnasiet i Melleruds kommun ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Dahlstiernska gymnasiet den 14-15 maj 2018. Besöket genomfördes av utredarna Lina Burström Bennehult och Yvonne Larsson. Intervjuer med ett urval av elever på språkintröduktion, studie- och yrkesvägledare, rektor och förvaltningschef har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden.

- Huvudmannen behöver följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta elevernas behov av vägledning.

- Huvudmannen behöver styra arbetet för att motverka studieval som präglas av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.
- Rektorn behöver se till att planeringen av studie- och yrkesvägledningen för nyanlända elever utgår från elevernas behov av vägledning. I detta ingår att rektorn behöver följa upp och säkerställa att elevernas behov av vägledning tillgodoses samt att skolans personal har tillräcklig kompetens för att möta nyanlända elevers varierande vägledningsbehov.
- Rektorn behöver ha en strategi för arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.

Skolinspektionens bedömningar

1. *I vilken utsträckning har huvudmannen ett långsiktigt och samordnat arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar?*

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens långsiktiga arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildning i huvudsak är av god kvalitet. Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannens arbete med att samordna den fortsatta utbildningen mellan huvudmannen och skolenheterna är av god kvalitet. Det finns till exempel strukturerade kontakter mellan språkinträdning och fortsatta utbildningsvägar i form av nära samarbete mellan rektorn på Dahlstiernska gymnasiet respektive Komvux.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden: Huvudmannen behöver följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta behoven

Skolinspektionens utredning gällande huvudmannens långsiktiga arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar

Huvudmannens beredskap för fortsatta utbildningsvägar

Granskningen visar att huvudmannen har en beredskap för att kunna möta behovet av olika fortsatta utbildningsvägar för nyanlända elever på språkintrö-

duktion. Vid intervjuer med studie- och yrkesvägledare, rektorer på gymnasiet och Komvux samt med förvaltningschefen uttrycker de samstämmigt att huvudmannen har en beredskap för att möta detta behov. Studie- och yrkesvägledaren säger att det sker en tät dialog mellan honom, rektorn och ansvariga på Kultur- och utbildningsförvaltningen i syfte att kunna erbjuda platser och säger att man lyckas erbjuda platser till alla elever. Rektorn på Komvux säger i intervjun att man inom kommunen samverkar med andra kommuner för att kunna erbjuda eleverna fler valmöjligheter. Rektorn på gymnasieskolan säger att huvudmannen efterfrågar antagningsstatistik och att elevernas behov styr i syfte att alla ska erbjudas fortsatt utbildning. Rektorn berättar att huvudmannen har beslutat att asylsökande elever över 18 år får läsa på kommunens gymnasieprogram. Vid intervjun med förvaltningschefen för Kultur- och utbildningsförvaltningen säger han att huvudmannen följer upp behovet av antal platser till olika utbildningsvägar och att de hittills lyckats möta elevernas önskemål. Enligt förvaltningschefen träffar han rektorerna varje vecka och han säger att rektorerna även deltar vid Kultur- och utbildningsnämndens möten. Detta är en bra organisation för samarbete, säger förvaltningschefen.

Huvudmannens uppföljning och utveckling av arbetet med studie- och yrkesvägledning

Granskningen visar att huvudmannen har planerade arbetssätt gällande studie- och yrkesvägledning för nyanlända elever. Det finns en av huvudmannen upprättad rutin för studie- och yrkesvägledningen i form av ett årshjul för olika aktiviteter som ska genomföras inom vägledningen. Skolinspektionen har tagit del av detta dokument. Årshjulet riktar sig mot gymnasieskolans individuella program och omfattar således språkintröduktion. En av aktiviteterna under året är att studie- och yrkesvägledarna för gymnasiet respektive Komvux gemensamt informerar eleverna vid språkintröduktion kring olika utbildningsvägar. Vid intervjuerna med rektorn, studie- och yrkesvägledaren samt med elever säger de att eleverna får gruppinformation samt blir erbjudna individuella vägledningssamtal med studie- och yrkesvägledaren i samband med ansökan till gymnasiet.

Granskningen visar dock att huvudmannen inte säkerställer att nyanlända elevers behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses. Vidare säkerställer huvudmannen inte att skolans personal har kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning. Studie- och yrkesvägledaren säger vid intervju att eleverna vid språkintröduktion behöver mer vägledning än vad de får i nuläget i form av fler samtal, studiebesök och besök av yrkesföreträdare. Rektorn säger vid intervju att arbetet med studie- och yrkesvägledningen behöver ske mer proaktivt för

dessa elever. Vidare säger rektorn att huvudmannen inte följer upp om nyanlända elever får tillräcklig information om utbildningssystemet, deras möjligheter till studier och arbetsmarknadens krav. Detta är enligt rektorn ett ansvar som åligger honom. Förvaltningschefen säger vid intervju att de från huvudmannens sida inte följer upp om eleverna får tillräcklig vägledning. Vidare säger förvaltningschefen att huvudmannen inte följer upp huruvida personalen på skolorna, såsom studie- och yrkesvägledare samt lärare, har tillräcklig kompetens för att tillgodose elevernas behov av vägledning.

Huvudmannens arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att huvudmannen inte har någon styrning av arbetet med att motverka studieval som präglas av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund. Vid intervju med rektorn för Komvux och rektorn för gymnasieskolan uttrycker de samstämmigt att huvudmannen inte bedriver något aktivt arbete vad gäller att motverka begränsade studieval bland nyanlända elever. Rektorn för Komvux säger att huvudmannen inte heller har gett några instruktioner för detta arbete. I svar till Skolinspektionen skriver förvaltningschefen att det främst är en uppgift för studie- och yrkesvägledaren att tillsammans med lärarna arbeta för att motverka könsstereotypa val. Vidare skriver förvaltningschefen att huvudmannen har initierat en arbetsmarknadsmässa varje år där elever på högstadiet ska få en inblick i vilka yrkesområden som finns i närområdet.

Skolinspektionens utredning gällande huvudmannens samordning av arbetet för nyanlända elevers fortsatta utbildningsvägar

Huvudmannens samordning av den fortsatta utbildningen

Granskningen visar att huvudmannen skapar förutsättningar för samordning och strukturerade kontakter mellan språkinträdning och andra introduktionsprogram, nationella program och Komvux. Vid intervju med förvaltningschefen berättar han att studie- och yrkesvägledaren ingår i ett nätverk för studie- och yrkesvägledare inom Fyrbodals kommunalförbund. Vidare säger förvaltningschefen att rektorerna för gymnasiet respektive Komvux träffas på huvudmannens initiativ varje vecka. Ibland deltar förvaltningschefen vid dessa möten och får då information om verksamheten och förvaltningschefen säger i intervjun att det finns tillräckligt med resurser för studie- och yrkesvägledning. Enligt förvaltningschefen kan huvudmannen göra justeringar mellan verksamheterna inom

förvaltningen. Utöver det är det enligt förvaltningschefen rektorns ansvar att inom sin budget samordna resurser.

Vid intervju med rektorn för Komvux säger hon att förvaltningen och rektorerna träffas varje vecka, och att frågan om studie- och yrkesvägledning för nyanlända elever diskuteras vid dessa möten. Vidare säger rektorn för Komvux att hon lyfter behov av resurser till huvudmannen genom Kultur- och utbildningsförvaltningen och att hon, när det varit aktuellt, fått utökade resurser. Rektorn säger också att huvudmannens samordning av arbetet med fortsatta utbildningsvägar fungerar bra eftersom verksamheterna delar lokaler och det är korta beslutsvägar.

Vid intervju med rektorn på gymnasiet ger han inte några exempel på mötesföreläsningar som huvudmannen tagit initiativ till. Rektorn säger att huvudmannen inte följer upp resurserna för vägledningen, men att huvudmannen har möjlighet att göra justeringar inom budget vid behov och ger exempel på att elevhälsoteamet har utökats i och med att det har uppstått större behov.

2a. I vilken utsträckning arbetar rektor för en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att skapa strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar bedrivs med god kvalitet utifrån elevernas behov. Via målkonferenser där elevernas resultat följs upp samt i tät dialog med lärarna på språkintröduktion får rektorn information om elevernas behov. Utifrån den informationen skapas individuella lösningar för respektive elev i syfte att eleven ska gå vidare i studier efter språkintröduktion.

Skolinspektionens utredning gällande strukturerade kontakter mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar

Strukturerade kontakter¹

Granskningen visar att det finns en strukturerad kontakt mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar utifrån elevernas behov. Vid intervjuer med elever vid språkintröduktion ger de några exempel på kontakter med andra elever och andra program. Vid intervju med studie- och yrkesvägledaren säger han att det finns ett bra samarbete mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux. En framgångsfaktor är enligt studie- och yrkesvägledaren att utbildningarna delar lokaler och att det därmed sker mycket utbyte och samarbete. Vid intervjun säger han att det inte finns några särskilda rutiner för övergång mellan språkintröduktion till andra utbildningsvägar, men att det sker lätt eftersom det finns en daglig kontakt mellan personalen. Vidare säger studie- och yrkesvägledaren att han är involverad i de överlämningar som sker genom att informera eleverna om utbildningen de valt och hur planen ser ut framöver för eleven. Studie- och yrkesvägledaren berättar också att utbildningen på språkintröduktion anpassas efter varje individ. Om en elev till exempel är godkänd i matematik på grundskolenivå kan hen läsa matematik på gymnasienivå säger studie- och yrkesvägledaren. Vidare uppger han att samarbetet som finns mellan språkintröduktion och fortsatta utbildningsvägar motsvarar elevernas behov och att det finns en flexibilitet i upplägget som gör att eleverna kan gå framåt utan dröjsmål.

Vid intervju med rektorn säger han att han tar reda på vilka behov eleverna har genom målkonferenser som sker flera gånger under läsåret. Vid målkonferenserna sker avstämningar av hur respektive elev ligger till i sin kunskapsutveckling. Rektorn säger att de lägger upp en individuell studieplan för respektive elev. Vidare berättar rektorn att samarbeten mellan språkintröduktion och andra intröduktionsprogram, nationella program och Komvux sker på individnivå utifrån elevernas behov. Han ger exempel på att elever kan läsa yrkesämnen på

¹ Med strukturerad kontakt avses kontakt som är en del av en *långsiktig medveten strategi* med ett tydligt syfte; att påskynda och underlätta elevers övergång till fortsatt utbildning. I granskningen avses främst strukturerad kontakt på ett organisatoriskt plan som planeras och leds av rektor.

gymnasienivå medan de fortfarande läser på språkintröduktion. För att underlätta övergången från språkintröduktion till nationellt program berättar rektorn att elever kan prova att läsa någon kurs på ett nationellt program och därefter helt gå in i kursen. Rektorn uppger vid intervjun att närheten mellan utbildningarna är en framgångsfaktor i och med att personalen ser alla elever och kan fånga upp deras intressen.

Social inkludering

Granskningen visar att rektorns arbete med att ge möjlighet till social inkludering mellan elever på språkintröduktion och eleverna på intröduktionsprogram, och nationella program är av god kvalitet.

Vid intervju med rektorn berättar han att eleverna på språkintröduktion träffar elever på andra intröduktionsprogram ofta i och med att lokalerna ligger precis intill varandra. Utöver det träffas eleverna, enligt rektorn, i matsalen och på fritidsaktiviteter. När det gäller den sociala inkluderingen mellan elever på språkintröduktion och elever på nationella program säger rektorn att det är inte sker i samma omfattning som med eleverna på andra intröduktionsprogram. Han säger dock att skolan anordnar gemensamma aktiviteter såsom temadagar och idrottsdagar där elever från samtliga program deltar. Rektorn uppger att eleverna på språkintröduktion också har möjlighet att "skugga" på ett nationellt program, och då sker även en social inkludering. Studie- och yrkesvägledaren uppger vid intervju att social inkludering mellan elever på språkintröduktion och elever på andra program sker eftersom programmen delar lokaler. Vid intervjuer med elever vid språkintröduktion ger de några exempel på social inkludering med kontakter med elever som inte går språkintröduktion.

2b. I vilken utsträckning arbetar rektor för en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns långsiktiga arbete för nyanlända elevers fortsatta utbildning i huvudsak är av god kvalitet. Granskningen visar exempelvis att rektorn tydliggör arbetsfördelningen mellan lärare och studie- och yrkesvägledare, där de olika yrkesgrupperna ansvarar för olika delar av studie- och yrkesvägledningen.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden: Rektorn behöver se till att planeringen av studie- och yrkesvägledningen utgår från elevernas behov av vägledning. Därtill behöver rektorn följa upp och säkerställa att elevernas behov av vägledning tillgodoses samt att lärare och studie- och yrkesvägledare har tillräcklig kompetens för att möta nyanlända elevers varierande vägledningsbehov.

Skolinspektionens utredning gällande i vilken utsträckning rektorn arbetar för en vägledning som ger nyanlända elever en god överblick över fortsatta utbildningsvägar

Planering av vägledning utifrån elevernas behov

Granskningen visar att det finns en långsiktig planering för att ge nyanlända elever studie- och yrkesvägledning, men att vägledningen i högre grad behöver utgå från elevernas behov av vägledning samt att rektorn behöver följa upp att elevernas behov av vägledning tillgodoses. Planeringen som finns på skolan utgår från ett årshjul som beslutats av huvudmannen, vilket innehåller olika aktiviteter under läsåret. Av årshjulet, som Skolinspektionen har tagit del av, framgår bland annat att eleverna ska få information om olika utbildningsvägar, att individuella samtal ska genomföras i anslutning till ansökan till gymnasiet samt att en arbetsmarknadsmässa ska anordnas.

Vid intervju uppger en elev att de inte har fått så mycket information om olika utbildningsvägar och att hen aldrig har träffat studie- och yrkesvägledaren. Eleven säger att hen inte känner till alla möjligheter och vägar som finns och att vägledningen kunde förbättras. Vidare säger eleven att hen tänker att det kanske finns viktiga saker som hen inte känner till. En annan elev berättar att hen har träffat studie- och yrkesvägledaren vid ett tillfälle på eget initiativ. Utöver det har hen fått information i klassen av studie- och yrkesvägledaren om olika utbildningsvägar. En tredje elev säger att hen har träffat studie- och yrkesvägledaren när hen skulle söka in till gymnasiet.

Studie- och yrkesvägledaren säger vid intervju att även lärarna ger vägledning och informerar. Vidare säger han att eleverna vid språkinträdning erbjuds vägledningssamtal i samband med ansökningarna och att samtalet sker på elevens initiativ. Utöver detta ges eleverna gruppinformation om olika utbildningsvägar

vid gruppinformation, och skolan anordnar även en arbetsmarknadsmässa, säger studie- och yrkesvägledaren. Vidare säger han att de nyanlända eleverna får för lite vägledning och att en konsekvens av detta är att det sker osäkra val. Studie- och yrkesvägledaren säger att de nyanlända eleverna behöver få mer vägledning än vad de får i nuläget. Enligt studie- och yrkesvägledaren ligger fokus i nuvarande arbetssätt på när eleverna ska göra sina val, men att vägledningen borde börja tidigare. Vägledningen borde utökas så eleverna får fler samtal, studiebesök och möjlighet att träffa yrkesföreträdare, säger studie- och yrkesvägledaren. Han säger också att eleverna behöver mer vägledning så att de väljer rätt.

Rektorn säger vid intervju att han får information om elevernas behov via deras individuella studieplaner samt vid målkonferenser och i samtal med lärare. Rektorn säger vidare att han inte helt säkert känner till om elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses. Vidare säger han att eleverna "i ganska liten utsträckning" ges översatt skriftlig information om olika utbildningsvägar.

Rektorns arbete med att säkerställa personalens kompetens

Granskningen visar att rektorns arbete för att säkerställa att personal har tillräcklig kompetens för att möta nyanlända elevers varierande vägledningsbehov behöver utvecklas. Vid intervju med studie- och yrkesvägledaren uppger han att rektorn inte har beslutat om någon kompetensutveckling på skolenheten för att möta nyanlända elevers varierande vägledningsbehov. Han säger vidare att han hade behövt kompetensutveckling, exempelvis i olika metoder för att eleverna ska förstå informationen på bästa sätt.

Rektorn säger vid intervju att han inte har beslutat om någon kompetensutveckling för att möta elevernas behov av vägledning. Han säger att det finns pengar för att genomföra kompetensutveckling på området, men att brist på personal påverkar möjligheterna att genomföra en utbildning. Rektorn säger vidare att personalens kompetens följs upp vid medarbetarsamtal. Han säger också att studie- och yrkesvägledaren och han själv kan delta i arbetslagsmöten för att diskutera vägledningsfrågan.

Rektors arbete med att motverka begränsade studieval

Granskningen visar att rektorns arbete för att skolans personal ska motverka att eleverna gör begränsade val utifrån kön eller social och kulturell bakgrund behöver utvecklas. Rektorn säger vid intervju att de på skolan inte arbetar för att motverka begränsningar i val men att de nyanlända eleverna erbjuds samma möjligheter till att göra exempelvis studiebesök, som andra elever på skolan. Frågan om att eleverna kan begränsas i sina val av olika bakgrundsfaktorer är enligt rektorn inte något som diskuteras i nuläget. Rektorn säger emellertid att det hade varit bra att utveckla det här arbetet, till exempel genom att bjuda in olika yrkesföreträdare, såsom en kvinna från byggbranschen. Studie- och yrkesvägledaren säger att det inte finns någon strategi på skolan för hur de ska arbeta för att motverka att eleverna gör begränsade val.

Eleverna uttrycker samstämmig vid intervjuerna att tjejer och killar får göra vilka val de vill. Vidare säger två av eleverna att de inte har fått någon information om typiskt mansdominerade eller kvinnodominerade yrken. En elev säger att de fått information på samhällskunskapen om att man får arbeta med vad man vill, oavsett om man är kvinna eller man.

Uppföljning

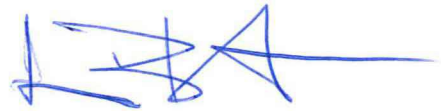
Huvudmannen ska senast den 11 december 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017: 7322) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Andrés Brink Pinto
Beslutsfattare

Lina Burström Bennehult
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Melleruds kommun har drygt 9000 invånare. Kultur- och utbildningsnämnden ansvarar för den kommunala gymnasieskolan samt för vuxenutbildningen. Utöver dessa verksamheter ansvarar nämnden även för kultur, förskola och grundskola. Kultur- och utbildningsförvaltningen leds av en förvaltningschef.

I Melleruds kommun finns en gymnasieskola, Dahlstiernska gymnasiet som leds av en rektor. Vid besökstillfället går det 45 elever på språkintröduktion. Gymnasiet delar lokal med vuxenutbildningen, som har en egen rektor. På gymnasiet arbetar en studie- och yrkesvägledare som har ansvar för vägledningen inom gymnasiet samt för grundskolan.

Bilaga 2: Rättslig reglering mm

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

2 kap. 8 § skollagen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 § skollagen

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 § skollagen

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

3 kap. 12a § skollagen

Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 §.

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 2 § skollagen

Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i gymnasieskolan ska i huvudsak bygga på de kunskaper eleverna fått i grundskolan eller i motsvarande utbildning.

15 kap. 5 § skollagen

Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år.

15 kap. 8 § skollagen

Varje kommun ska informera om de nationella programmen samt om möjligheterna att få utbildning på introduktionsprogram och vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år.

17 kap. 3 § skollagen

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med språkin introduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning

17 kap. 4 § skollagen

Programinriktat individuellt val ska utformas för en grupp elever. Yrkesintroduktion får utformas för en grupp elever eller för en enskild elev. Övriga introduktionsprogram (t ex språkintrouktion) ska utformas för en enskild elev.

17 kap. 7 § skollagen

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

29 kap. 2 § 1 st. och 2 st. 1 och 2 skollagen

Med bosatt i landet avses i denna lag den som ska vara folkbokförd här enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Som bosatt i landet ska vid tillämpningen av denna lag anses även den som inte är folkbokförd här men som

1. omfattas av 1 § första stycket eller 1 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
2. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716)

29 kap 3 § 1 st. skollagen

De personer som avses i 29 kap. 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och gymnasiesärskola endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning eller särskild utbildning för vuxna.

6 kap. 8 § 3 st. gymnasieförordningen

Språkintrouktion får kombineras med kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och motsvarande utbildning vid folkhögskola enligt 24 kap. skollagen. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), Skolans värdegrund och uppgifter, Varje skolas utveckling

Skolan ska sträva efter flexibla lösningar för organisation, kursutbud och arbetsformer.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.1 Kunskaper

Det är skolans ansvar att varje elev som avslutat ett introduktionsprogram har en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnår en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Gymnasieskolan ska nära samarbeta med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolorna och eleverna.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy, 11), 2.6 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 447

Språkintröduktion syftar till att eleven snarast möjligt ska kunna gå vidare i gymnasieskolan eller i annan utbildning.

Skolverkets allmänna råd om Utbildning för nyanlända elever (s. 14) (SKOLFS 2016:2)

I Skolverkets allmänna råd om utbildning för nyanlända elever framhålls att huvudmannen regelbundet bör förvissa sig om att rektorn för en skolenhet har tillräckliga resurser för att leva upp till bestämmelserna om den fortsatta utbildningen för nyanlända elever för att vid behov kunna omfördela resurserna mellan skolenheterna. Huvudmannen bör också ha en långsiktig planering för den fortsatta utbildningen för nyanlända elever, samt skapa rutiner för att följa upp att detta arbete fungerar på skolenheterna och i förekommande fall vidta nödvändiga åtgärder.

Skolverkets allmänna råd om Arbete med studie- och yrkesvägledning. (s. 11 och 32), (SKOLFS 2013:180)

I Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning framhålls att vägledning i vid bemärkelse är all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval (t.ex. praktiska arbetslivserfarenheter, undervisning som rör arbetslivet, studiebesök, utbildningsinformation). Vidare framhålls att nyanlända elever behöver få information om utbildningssystemet, sina möjligheter till studier och arbetsmarknadens kompetenskrav.

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

 Utvecklingsområde 1: Huvudmannen behöver följa upp arbetet med studie- och yrkesvägledning. I detta ingår att följa upp att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses samt att personalen har kunskap för att möta behoven.
- Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
 Utvecklingsområde 2: Huvudmannen behöver styra arbetet för att motverka studieval som präglas av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

 Utvecklingsområde 3: Rektorn behöver se till att planeringen av studie- och yrkesvägledningen för nyanlända elever utgår från elevernas behov av vägledning. I detta ingår att rektorn behöver följa upp och säkerställa att elevernas behov av vägledning tillgodoses samt att skolans personal har tillräcklig kompetens för att möta nyanlända elevers varierande vägledningsbehov.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
- Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver ha en strategi för arbetet med att motverka begränsningar i val som grundar sig på strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar utifrån kön, social och kulturell bakgrund.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: